

**Andorra
la Vella**

2023

L'esport sostenible. Guia per a un esport més responsable i amb propòsit.

03

Sostenibilitat en el món de l'esport i la seva importància.

L'actual crisi planetària a què ens enfrontem requereix l'actuació urgent de tots els sectors i l'esport no n'està exempt.

05

La guia està preparada tant per a l'esdeveniment en el medi natural com per a esdeveniments realitzats en espais interiors.

16

Responsabilitat social.

Els organitzadors d'esdeveniments cal que tinguin en compte com poden contribuir amb les comunitats locals i els seus ciutadans.

CRÈDITS

Aquest document i la guia han estat elaborats per Win and Green Consulting, SL i el Comú d'Andorra la Vella.

L'equip d'investigació està compost per Guillermo Hernández J, Ignasi Verneda i Kattia Juárez de Win and Green Consulting.

Aquesta guia està disponible en línia i es pot descarregar al lloc web del Comú d'Andorra la Vella. Abans d'imprimir-la penseu si és necessari. Si és el cas, feu-ho a doble cara.

Conté referències de lleis vigents a aquesta data.

Andorra la Vella, setembre de 2022

Dipòsit legal: AND.430-2022

L'esport sostenible. Guia per a un esport més responsable i amb propòsit.

P05

01. Introducció

P07

02. Prefaci

P08

03. Sostenibilitat en el món de l'esport i la seva importància

P10

04. Propòsit

04.1. Consecució dels Objectius de Desenvolupament Sostenible per mitjà de l'esport (Esport amb propòsit)

P11

05. Explicació de la guia

P12

06. Importància de l'estratègia de sostenibilitat per a la vostra organització

P14

07. La política de sostenibilitat

P16

08. Assigneu el vostre responsable o equip de sostenibilitat

P18

09. Identifiqueu els impactes i implementeu les mesures de mitigació, disminució i regeneració

9.1. Avaluació d'Impacte Ambiental (AIA)

9.2. El pla de maneig mediambiental

P20

10. Esdeveniments en el medi natural

10.1. Possibles impactes negatius sobre diferents àrees ambientals

P22

11. Protecció del sòl i biodiversitat

11.1. Selecció de les rutes, seccions, en el medi natural

P23

12. Aparcament, transport i qualitat de l'aire

P24

13. Maneig dels residus

P26

14. Cadena de subministrament

P27

15. Ús d'energia

P28

16. Responsabilitat social

P29

17. Ús d'aigua

P30

18. Alimentació sostenible

P31

19. Desmantellament de l'esdeveniment

P32

20. Comunicacions

P33

21. L'oficina sostenible (permanent o d'esdeveniment)

P35

22. Report de sostenibilitat

P36

Referències

@andorracapital

andoralavella.ad

01

Introducció

L'esport a Andorra és un sector d'interès nacional i una via molt eficaç per promoure, per mitjà dels seus valors, accions en favor de la comunitat, el medi ambient i l'economia. A ningú se li escapa que l'esport uneix, demostra que amb perseverança i esforç es poden assolir grans objectius, contribueix a eliminar barreres i és el camí cap a una vida saludable.

Si bé és cert que té uns beneficis socials enormes, també pot generar impactes negatius en el medi ambient si no es practica amb una actitud sostenible. Aquesta guia neix amb la intenció de ser una eina útil, que permeti als organitzadors d'esdeveniments esportius gestionar activitats de manera més sostenible, menys invasiva, per deixar un llegat positiu a la societat i obtenir, alhora, més rendiment econòmic.

Esperem que aquest document us ajudi a comprendre la importància de la sostenibilitat en cadascuna de les nostres accions per contribuir a un món més verd a través de l'esport.

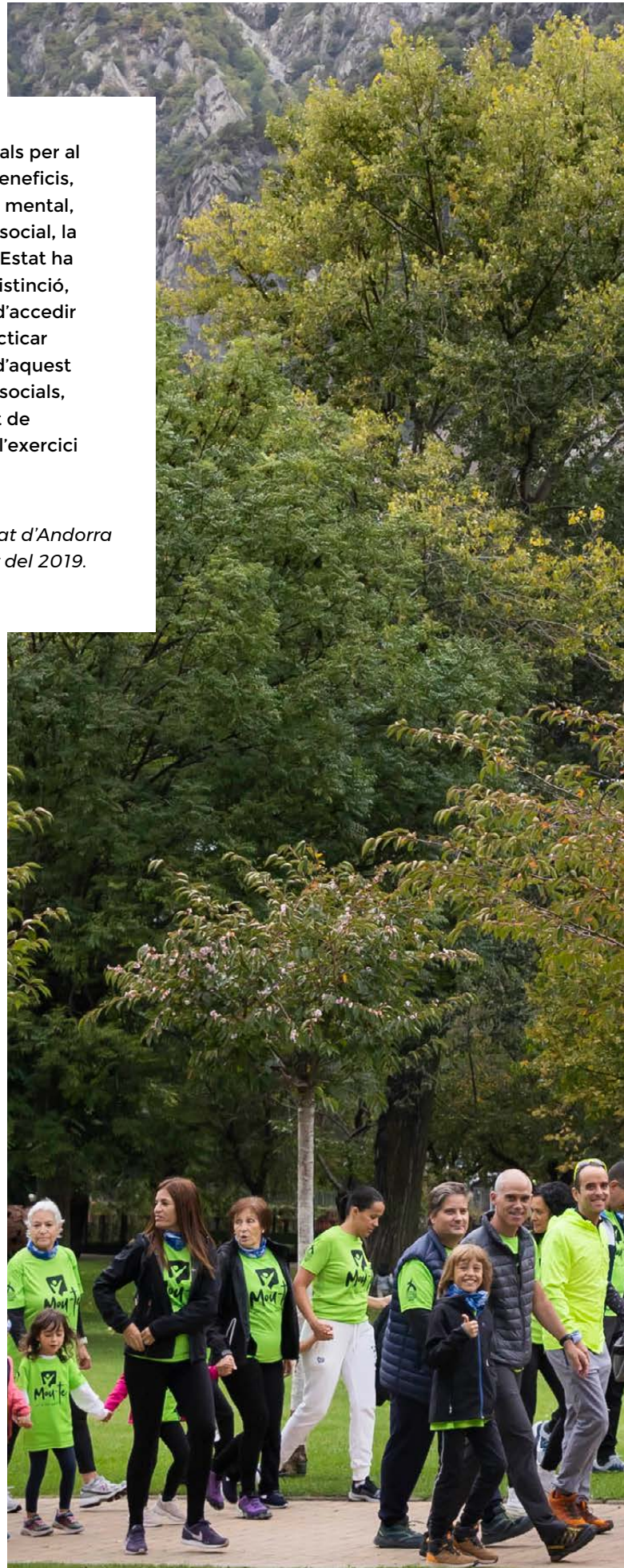
L'activitat física, l'educació física i l'esport són fonamentals per al correcte desenvolupament de la persona. Entre altres beneficis, contribueixen a la millora de la salut i del benestar físic i mental, promouen els valors socials i contribueixen a la inclusió social, la integració i la igualtat d'oportunitats. En aquest sentit, l'Estat ha de garantir que totes les persones, sense cap tipus de distinció, tinguin el dret de dur a terme qualsevol activitat física, d'accedir a una educació física de qualitat i poliesportiva, i de practicar l'esport en les millors condicions possibles. La garantia d'aquest dret comporta l'ordenació de les diferents implicacions socials, econòmiques i mediambientals, així com el compliment de normativa internacional, que ha de permetre assegurar l'exercici efectiu d'aquests drets.

*Llei 37/2018, del 20 de desembre, de l'esport del Principat d'Andorra
Consell General 4/34 www.bopa.ad Núm. 6, 23 de gener del 2019.
Dipòsit legal: AND.2-2015*

L'esport sostenible

ARTICLE 5

- 1.** Correspon al Govern i als comuns, dins l'àmbit de les competències respectives, implicar els actors públics i privats relacionats amb l'esport en les bones pràctiques mediambientals, en la gestió sostenible de l'esport i dels esdeveniments esportius, en la planificació i utilització responsable de les infraestructures i en qualsevol altre aspecte relacionat amb la pràctica esportiva.
- 2.** Les bones pràctiques en matèria mediambiental es tenen en compte a l'hora d'autoritzar qualsevol manifestació o pràctica esportiva i de donar-hi suport públic.
- 3.** El ministeri responsable del medi ambient proposa i aprova una proposta de bones pràctiques mediambientals en l'àmbit de l'esport.

02

Prefaci

A Andorra l'esport constitueix un pilar fonamental en l'economia i també és part important del turisme durant totes les estacions de l'any. I tant l'usuari de la muntanya i esportistes, com els organitzadors d'esdeveniments esportius, han de tenir en compte que ha d'existir una disposició humana de respecte i convivència perquè hi hagi una convivència entre l'home i la biodiversitat. L'esport ha de ser, de fet, un aliat en l'esforç col·lectiu per assolir els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS): l'esport, inspirador i amb uns valors indiscutibles, és una eina poderosa per sumar a l'esforç de país per aconseguir l'agenda 2030.

Des d'Andorra la Vella, seu de nombrosos esdeveniments esportius, hem decidit sumar-nos a aquest moviment i seguir la tendència de les organitzacions internacionals. I per això, juntament amb els seminaris de formació que oferim a les entitats esportives, tirem endavant aquesta àmplia guia per organitzar esdeveniments sostenibles, un manual de consulta que incorpora les diverses lleis, normatives i guies en vigor a Andorra. El propòsit d'aquesta eina que us posem a l'abast és, doncs, orientar i continuar formant els actors principals responsables de l'esport de la parròquia, perquè, entre tots, hem de garantir-nos un futur sostenible a curt i mitjà termini.

David Atrié Padilla
Cònsol major d'Andorra la Vella

03

Sostenibilitat en el món de l'esport i la seva importància

Com tota activitat humana, l'esport i les diferents activitats causen un impacte ja sigui positiu i/o negatiu, i és responsabilitat dels gestors i responsables de l'esport disminuir els impactes negatius, així com regenerar els espais on practiquem la nostra disciplina. L'actual crisi planetària a què ens enfrontem requereix l'actuació urgent de tots els sectors i l'esport no n'està exempt.

Actualment, no sols es tracta de gestionar ambientalment un esdeveniment, sinó de deixar un llegat a la societat, a la comunitat, així com de regenerar espais i comunitats a través de l'esport.

Un altre aspecte fonamental de l'esport sostenible és la generació de consciència col·lectiva a través de les accions i també el missatge positiu i responsable dels atletes cada cop més conscients del seu rol d'*influencers*, líders i formadors d'opinió.

L'esport ha esdevingut un aliat per a la consecució dels objectius de desenvolupament sostenible. Basats en aquesta premissa, l'esport contribueix significativament a la consecució d'aquests objectius: l'acció climàtica, la reducció de la pobresa, les ciutats resilients, la inclusió, etc. L'esport a escala nacional pot ser un agent important per a la consecució de l'Agenda 2030 i Horitzó 23 d'Andorra, especialment perquè és pilar fonamental del desenvolupament turístic del país i s'aglutinen innumerables esdeveniments esportius a totes les èpoques de l'any. L'esport declarat com a "sector d'interès nacional" pot contribuir al desenvolupament de l'Agenda 2030 del país.

“

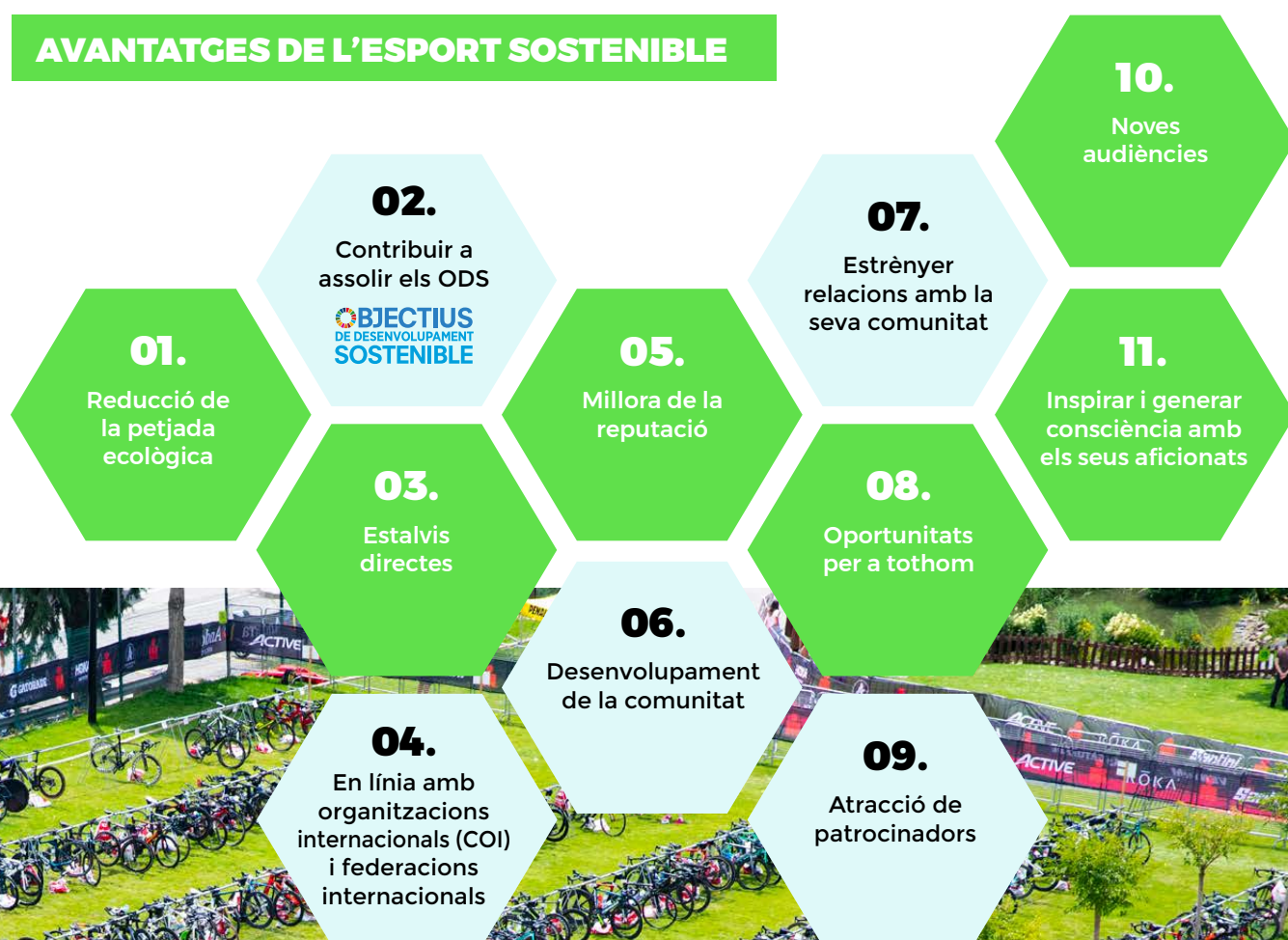
En la darrera dècada la sostenibilitat en l'esport ha esdevingut en un factor imprescindible de negociació, aliat dels departaments de màrqueting i de comunicacions, i en un reclam social dels grups d'interès i, ulteriorment, dels patrocinadors, que volen veure-hi reflectida la seva marca en productes nets i responsables.

KATTIA JUÁREZ

Directora de sostenibilitat i fundadora de Win and Green Consulting

L'esport sostenible. Guia per a un esport més responsable i amb propòsit.

AVANTATGES DE L'ESPORT SOSTENIBLE

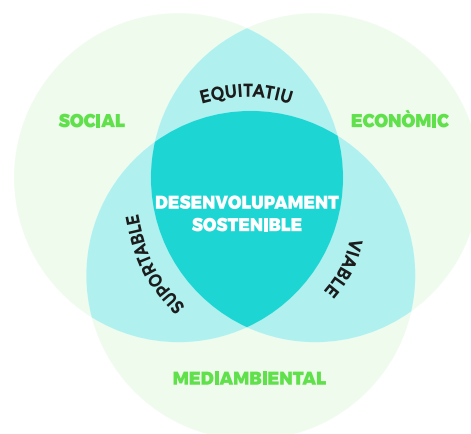

Propòsit

Aquest document està dissenyat per donar-vos pautes generals per millorar la gestió de la vostra organització, amb conceptes i exemples que posteriorment podreu incorporar a la vostra estratègia organitzativa, i per guiar-vos en el procés de planificació i desenvolupament d'un esdeveniment amb una base sostenible.

També incloem una guia, el propòsit de la qual és ajudar-vos a identificar les grans activitats d'un esdeveniment, ja sigui en el medi natural o en una instal·lació, i proporcionar-vos una llista d'accions simples i de fàcil aplicació. El document i la guia van adreçats a les entitats esportives, als gerents esportius, al personal implicat en la planificació i el desenvolupament d'esdeveniments. També pot ser utilitzada per organitzacions no governamentals que organitzin esdeveniments i que vulguin executar-los de manera sostenible.

Per realitzar aquesta guia es van revisar diversos manuals, guies i certificacions internacionals per donar-vos una visió global. **Recordeu que no cal que ho implementeu tot d'una sola vegada!** Comenceu amb objectius assolibles i realitzables. Si bé és cert que hi ha una urgència a reduir l'escalfament global, entre d'altres, és millor que comenceu amb activitats que vagin reduint l'impacte dels vostres esdeveniments i operacions. El propòsit d'aquesta guia no és explicar cada concepte, més aviat proporcionar idees generals i alineaments, com escaigui. **La sostenibilitat es basa en la millora contínua!**

4.1.

CONSECUCIÓ DELS OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE PER MITJÀ DE L'ESPORT *(Esport amb propòsit)*

Els ODS són el full de ruta per aconseguir un futur sostenible per a tothom. S'interrelacionen entre si i incorporen els desafiaments globals a què ens enfrontem dia a dia, com la pobresa, la desigualtat, el clima, la degradació ambiental, la prosperitat, la pau i la justícia.

Desitgem un esport amb propòsit, un esport que contribueixi a assolir l'Agenda 2030 i que sigui facilitador per assolir els objectius de desenvolupament sostenible. Els principals temes d'aquesta guia s'alinearàn amb els ODS.

05

Explicació de la guia

La guia està preparada tant per a l'esdeveniment en el medi natural com per a esdeveniments realitzats en espais interiors. Durant el recorregut de la guia veureu algunes icones que us serviran per reconèixer dades importants i diferenciar si s'adapten al medi natural.

ODS

EN EL MEDI NATURAL

ESPORT EN ESPAIS INTERIORS

REGULACIONS ESPECIALS OBLIGATÒRIES A ANDORRA

ALINEAT AMB ELS ODS

Importància de l'estratègia de sostenibilitat per a la vostra organització

Totes les federacions esportives tenen un propòsit en comú i és ser una entitat de regulació, organització i promoció de l'esport que representen. Dins aquest rol hi ha múltiples activitats que les federacions han de realitzar i no només això, també tenen una imatge davant la societat, les institucions governamentals i els esportistes, que han de mantenir. Davant d'aquestes activitats diàries o esporàdiques, de grans o petits esdeveniments, hi ha impactes tant positius com negatius. És aquí on han de prendre consciència i traçar-se objectius clars, mesurables i assolibles per poder maximitzar-ne els impactes positius i minimitzar-ne els negatius. El punt de partida de la construcció de l'estratègia de sostenibilitat és saber per què es vol o es necessita. Pot ser que sembli que ho teniu molt clar, però heu de definir quines són les prioritats a assolir, tenint en compte els vostres grups d'interès; d'aquesta manera no només estareu prioritant, sinó també prenent decisions sobre accions realment enfocades a allò que importa a tots els implicats i sobre allò en què incideixen.

El punt de partida de la construcció de l'estratègia de sostenibilitat és saber per què es vol o es necessita

06

D'altra banda, heu de tenir en compte que l'estratègia de sostenibilitat necessita plantejar-se com una decisió estratègica de l'organització i que aquesta complementarà els objectius a futur i la seva direcció estratègica. Tornant al tema del propòsit en comú que tenen les federacions, entitats esportives i altres tipus d'organitzacions, heu de pensar en la sostenibilitat com a aliat estratègic per al desenvolupament de l'esport. Heu de tenir en compte que l'estratègia de sostenibilitat ha d'identificar beneficis mesurables per a la vostra federació, associació, organització, juntament amb una avaluació de factors de risc i oportunitats a llarg termini, de manera que sigui una eina resiliència, que creï valor per a la federació, associació, organització, i que tingui cura del medi ambient i deixi un llegat a la societat.

L'ideal, quan decidiu que la sostenibilitat formi part del pla estratègic de la vostra organització, és que definiu la vostra estratègia de sostenibilitat. Aquesta estratègia ha d'incloure els vostres esdeveniments. Per organitzar el vostre esdeveniment, comptar amb una estratègia no és necessari, però sí ideal. En cas que la vostra organització no compti amb una estratègia, us presentem alguns alineaments bàsics.

Missió, visió
i valors de
la federació
esportiva

Identificar els
termes que
importen
(Materialitat)

Prioritzar

Establir KPI
(indicadors)

Implementar

La política de sostenibilitat

Una política de sostenibilitat és una declaració que descriu l'estratègia i el compromís de la vostra federació o organització amb totes les àrees de la sostenibilitat.

BENEFICIS

Donar prioritat als temes de sostenibilitat.

Avaluar els vostres objectius de sostenibilitat i crear estratègies per complir-los.

Bona imatge davant dels grups d'interès sobre la vostra responsabilitat amb els vostres esforços de sostenibilitat.

Optimització de recursos.

Increment de reconeixement de l'entitat esportiva / organitzadora.

Proporcionar avantatges competitius.

Complir amb requisits governamentals.

8 PASSOS PER CREAR LA VOSTRA POLÍTICA DE SOSTENIBILITAT

- 1 Declareu les intencions i el compromís de sostenibilitat de la vostra organització.
- 2 Descriviu la ruta que us portarà a la sostenibilitat.
- 3 Incloeu els objectius (recordeu que han de ser mesurables i clars).
- 4 Incloeu els compromisos a futur (accions).
- 5 Descriviu els vostres indicadors.
- 6 Participeu-hi amb el vostre equip.
- 7 Consulteu els vostres grups d'interès.
- 8 Comuniqueu èticament.

EXEMPLES D'ÈXIT

La Federació Internacional d'Orientació o IOF (de l'anglès "International Orienteering Federation"), a la reunió del Consell de l'IOF a Frankfurt, va aprovar la nova Política de Sostenibilitat de l'IOF.

L'IOF ha declarat la sostenibilitat com un dels seus tres valors bàsics. En coherència amb els seus valors, l'IOF reconeix i té la intenció de contribuir a l'assoliment dels Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'Agenda 2030 de les Nacions Unides.

L'IOF reconeix el valor de l'Acord de París sobre mesures per mitigar el canvi climàtic i es compromet a contribuir als seus objectius, minimitzant la petjada de carboni de l'orientació i promovent iniciatives per reduir les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle (GEH) per part dels seus professionals i del públic.

L'IOF avala els "Esports per a l'acció climàtica" llançats pel Comitè Olímpic Internacional i per la Convenció marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic (UNFCCC) el 2018.

L'IOF es compromet a complir la missió inscrita a la Carta del Comitè Olímpic Internacional (2.14): "fomentar i donar suport a una preocupació responsable per les qüestions mediambientals, promoure el desenvolupament sostenible en l'esport..."

La Política de Sostenibilitat de l'IOF consta de nou principis per a l'IOF i les Federacions Nacionals d'Orientació, i constituirà una referència en totes les seves deliberacions i activitats.

La política de sostenibilitat ha d'estar publicada i disponible per a tot el personal que pertany a la federació, així com per als grups d'interès, inclosos els atletes.

Assigneu el vostre responsable o equip de sostenibilitat

La sostenibilitat és una àrea transversal de cada organització i, per assolir els objectius, cal que formeu equip, com en un partit, tots junts per aconseguir guanyar el partit. En aquest equip cadascú té el seu paper a exercir. És crucial que l'alta administració i els consells de direcció estiguin convençuts sobre la necessitat d'incorporar la sostenibilitat a l'organització.

Les juntes directives i els alts executius necessiten donar-ne exemple (*walk the talk*). Un bon començament és incorporar objectius de sostenibilitat als objectius clau de l'organització (o als estatuts).

I identificar i nomenar una persona coordinadora que advoqui per la sostenibilitat i que sigui el motor d'aquesta àrea dins l'organització i, depenent de la mida de la vostra organització o esdeveniment, conformar un equip que s'encarregui i promogui sostenibilitat en diferents àrees.

Un dels requisits que preveu el Reglament que regula els grans esdeveniments en el medi natural és que l'organització ha de disposar dels serveis d'una direcció ambiental degudament autoritzada per exercir a Andorra.

A Andorra, si el vostre esdeveniment és en el medi natural i té una previsió d'assistència superior a 300 participants, haureu de comptar amb una direcció ambiental.

https://www.mediambient.ad/images/stories/medi_natural/Resum___Guia_esdeveniments_medi_natural.pdf

08

10 CONSELLS PER CONFORMAR EL VOSTRE EQUIP O EL VOSTRE OFICIAL DE SOSTENIBILITAT

- 1** Convideu tots els membres a formar-ne part, incloeu els atletes, pares de família, voluntaris, etc.; tothom pot formar part d'aquest grup.
- 2** És important involucrar algú de la Junta Directiva o de l'Alta direcció.
- 3** Inciteu a que tots participin amb propostes i idees. Us sorprendreu!
- 4** No cal que els membres del vostre equip tinguin una experiència particular en sostenibilitat. La motivació és el millor aliat.
- 5** Identifiqueu el vostre líder de sostenibilitat (*Sustainability Champion*). Tots hi poden participar, però és molt important tenir un líder.
- 6** Comenceu amb petites accions, però amb objectius clars i assolibles.
- 7** Promoveu la comunicació positiva de l'equip.
- 8** Invertiu en formació.
- 9** Delegueu amb objectius clars. Recordeu que l'estratègia i la Política de Sostenibilitat hi tenen un paper essencial.
- 10** Si el vostre esdeveniment és en el medi natural, haureu de comptar amb una direcció ambiental (Andorra).

Identifiquen els impactes i implementeu les mesures de mitigació, disminució i regeneració

Cada esdeveniment, ja sigui a gran o petita escala, en el medi natural o no, genera impactes. Identificar els aspectes i els diferents impactes us portaran a preparar un bon pla de gestió. Recordeu que els impactes poden ser positius i negatius. Cal maximitzar-ne els positius i minimitzar-ne els negatius (optimització). En saber identificar els impactes, podreu trobar i aplicar mesures de mitigació o de restauració i així aconseguir la sostenibilitat del vostre esdeveniment.

En aquesta guia hem inclòs diferents àrees que s'adapten a diferents tipus d'esdeveniments. Depenent de la mida i del lloc on s'executin, s'adaptaran o no. És per això que cal dissenyar un pla de gestió adequat a cada esdeveniment, identificant-ne els aspectes, els impactes i les mesures de mitigació o restauració.

ASPECTE MEDIAMBIENTAL

Element de les activitats, productes o serveis d'una organització (o servei) que interactua o pot interactuar amb el medi ambient.

MESURES DE PREVENCIÓ O DE MITIGACIÓ

Són un conjunt de procediments que serveixen per evitar, prevenir o mitigar els impactes ambientals negatius causats per una determinada activitat i aspecte d'un projecte o esdeveniment, i que es preveuen des de la seva etapa de disseny, operació manteniment i desmantellament.

IMPACTE AMBIENTAL

És el canvi en el medi ambient, ja sigui advers o beneficiós (positiu o negatiu), com a resultat total o parcial dels aspectes ambientals.

9.1.

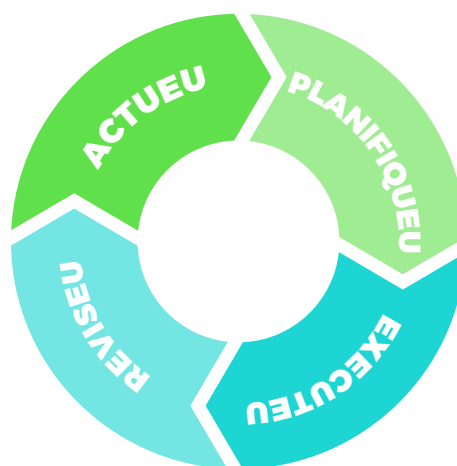
AVALUACIÓ D'IMPACTE AMBIENTAL (AIA)

Una AIA és un procés d'avaluació en què es valoren les activitats del vostre projecte (esdeveniment), els aspectes mediambientals i els seus possibles impactes, ja siguin positius o negatius, i, per tant, se suggereix una línia clara d'acció i es proposen mesures per destacar els aspectes positius, evitar els impactes negatius, protegir el medi ambient i mitigar tots aquells impactes que no es van poder evitar o minimitzar. Aquest estudi ha de ser realitzat per una firma o consultors especialitzats en el tema i cal un equip multidisciplinari per dur-lo a terme (direcció ambiental). A Andorra, els esdeveniments esportius considerats "gran esdeveniment en el medi natural" estan sotmesos a aquest estudi. L'estudi s'ha de fer durant l'etapa inicial del projecte i ha de ser realitzat per tècnics o empreses competents i autoritzades. Aquest estudi té un cost i s'ha de prendre en consideració en el pressupost de cada projecte.

9.2.

EL PLA DE MANEIG MEDIAMBIENTAL

És un document de planejament operatiu que, com a resultat d'una avaluació de l'impacte mediambiental, ja sigui tècnica o empírica, estableix un pla que descriu de manera detallada totes les accions que es desenvoluparan en les tres etapes de projecte (abans, durant i després). Inclou mesures de prevenció i mitigació de manteniment, i restauració o regeneració del medi.

► PER QUÈ ÉS IMPORTANT PREPARAR AQUEST PLA?

PLA DE MANEIG MEDIAMBIENTAL I LA SEVA IMPORTÀNCIA

Us ajudarà a identificar els impactes i a minimitzar-los o maximitzar-los, com escaigui.

Us assegurarà que els riscos associats al vostre esdeveniment siguin pròpiament mitigats.

Us assegurarà de comptar amb els requeriments legals.

Donarà transparència al vostre esdeveniment.

Us facilitarà el procés i servirà de consulta per a grups d'interès.

Reduireu costos.

Podreu comunicar i presentar els vostres possibles patrocinadors.

ETAPES BÀSIQUES

1. Descripció de l'esdeveniment
2. Responsables de l'esdeveniment, contactes
3. Permisos (si són necessaris)
4. Plànols de les instal·lacions, assenyalant contenidors, àrees de rentat, hidratació, wc, dutxes, etc.
5. Àrees d'impacte (energia, ús de l'aigua, impacte a la biodiversitat, maneig de deixalles, rutes, producció de neu artificial, clima, etc.)
6. Pla de manteniment
7. Pla de desmantellament
8. Mesures regeneratives
9. Àrea social

10

Esdeveniments en el medi natural

Segons la guia d'aplicació del Reglament de grans esdeveniments en el medi natural, es considera un *gran esdeveniment en medi natural* aquells esdeveniments de caràcter esportiu, festiu, cultural o qualsevol altre que pugi afectar el medi natural i que aplegui un nombre igual o superior a 300 persones entre participants i personal de l'organització.

Podeu consultar la guia aquí:

[Guia d'esdeveniments medi natural](#)

[Guia d'aplicació del Reglament_de_grans_esdeveniments_en_el_medi_natural](#)

101.

POSSIBLES IMPACTES NEGATIU S SOBRE DIFERENTS ÀREES AMBIENTALS

En funció del tipus d'esdeveniment i de disciplina esportiva, segons els aspectes ambientals identificats a l'esdeveniment, els impactes sobre les diferents àrees del medi natural poden variar. La gràfica següent n'esmenta alguns:

Protecció del sòl i biodiversitat

11.1.

SELECCIÓ DE LES RUTES, SECCIONS, EN EL MEDI NATURAL

Si el vostre esdeveniment requereix seleccionar rutes, seccions o cursos, heu de tenir en compte diverses mesures per prevenir els impactes descrits en el quadre anterior. Per això recomanem:

ACCIONS CLAU

Cal evitar l'afectació sobre els hàbitats aquàtics: marges i llera de rius i torrents, o masses d'aigua com estanys, llacs, patamolls o molleres.

Cal senyalitzar els traçats i les vies d'accés de vehicles de control, avituallaments i serveis de socors.

Cal senyalitzar l'emplaçament de punts d'observació de pas de corredors i les vies d'accés a aquests punts.

Cal establir un pla d'accés i senyalitzar els aparcaments, la circulació de vehicles, els canvis de sentit i els llocs no accessibles.

Els senyals han de ser de material reciclat o reciclable, i cal evitar l'ús de pintures i esprais, i cintes que puguin ser desplaçades pel vent.

Dissenyar el traçat evitant llocs sensibles de fauna i flora protegides, zones humides o hàbitats aquàtics.

Organitzar la cursa fora de l'època de reproducció d'espècies sensibles i preferentment en horari diürn.

Promoure l'actitud responsable de participants, acompanyants i visitants.

Sol·licitar les autoritzacions de pas necessàries públiques i privades.

Utilitzar camins preexistents. Aprofitar per netejar les rutes i evitar obrir-ne de noves.

Proporcionar una bona senyalització, perquè la ciutadania segueixi la competició i no surti dels itineraris marcats.

Evitar vies d'accés massa pendents.

Evitar les zones protegides.

Preservar el patrimoni cultural.

Evitar netejar boscos o tallar arbres per crear campaments, aparcaments, etc.

Evitar agafar pedres del medi natural i reutilitzar el material existent.

Pensar sempre a utilitzar infraestructura existent.

Construir ponts efimers o deixar un llegat a la comunitat.

Preparar un pla de regeneració.

Informar d'àrees sensibles, perquè els participants prenguin les mesures necessàries.

7 ENERGIA NETA I ASSEQUIBLE

10 REDUCIÓ DE LES DESIGUALTATS

12 CONSUM I PRODUCCIÓ RESPONSABLES

13 ACCIÓ CLIMÀTICA

15 VIDA TERRESTRE

11 VILES I COMUNITATS SOSTENIBLES

Aparcament, transport i qualitat de l'aire

El transport i la logística, així com el trànsit generat pels esdeveniments, es consideren uns dels principals contribuents a l'empremta de carboni de l'esdeveniment. Preparar, assenyalar i gestionar els punts d'aparcament necessaris us ajudaran, i molt, a reduir l'empremta de carboni. A més de les mesures que prendreu per contrarestar aquests impactes, el vostre esdeveniment pot ser un vehicle per crear consciència entre els aficionats, mostrant mètodes alternatius de mobilitat i incitant-los a compartir el cotxe, per exemple. En cas de proves internacionals, considereu la logística en el transport de materials i equip, com arribaran els participants a l'esdeveniment i com podeu incrementar l'eficiència del transport.

ACCIONS CLAU

Escolliu horaris amb menys congestió de trànsit (inauguracions, conferències de premsa, presentacions, etc.).

Prepareu espais d'aparcament ben delimitats per a aficionats, participants, personal d'organització, serveis... Els accessos han d'estar ben senyalitzats per evitar fer quilòmetres innecessaris. També es molt important tenir personal que gestioni els aparcaments.

Utilitzeu el transport d'ús públic, feu convenis per oferir-ne combinacions. Utilitzeu els ginyes mecànics o els telecadieres.

Per accedir a llocs inaccessibles utilitzeu transport col·lectiu per mobilitzar els espectadors.

Promoveu l'ús de la bicicleta o motos elèctriques per accedir a l'esdeveniment.

Penseu en estacionaments preferencials per a mobilitat elèctrica, persones amb mobilitat reduïda, bicicletes.

Promoveu la micromobilitat per les zones urbanes.

Penseu en el centre neuràlgic de l'esdeveniment (viles, pàdoc, sales de premsa, secretariat, servei mèdic o proper a instal·lacions existents).

Escull hotels i restaurants propers als esdeveniments i informa de la localització. Usa punts GPS en aplicacions o en informació proporcionada.

Calculeu l'empremta de carboni dels vostres esdeveniments incloent-hi la mobilitat dels participants.

Compenseu allò que no pugueu reduir.

3

SALUT
I BENESTAR

6

AGUA NETA
I SANEJAMENT

13

ACCIÓ
CLIMÀTICA

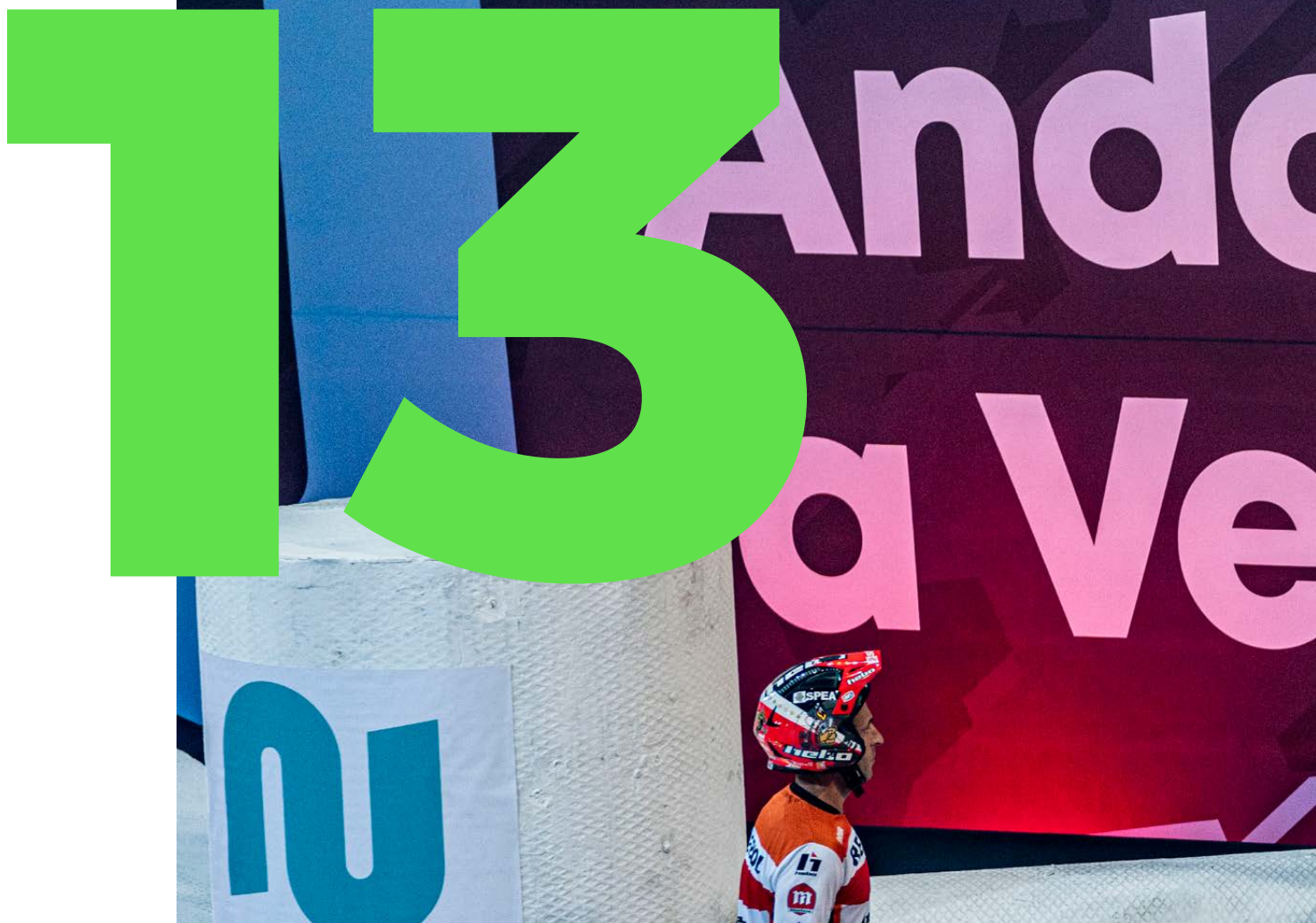
14

VIDA
SUBMARINA

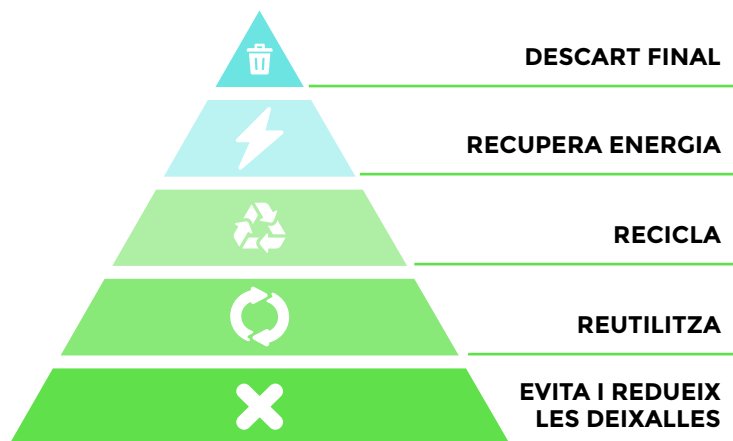
15

VIDA
TERRESTRE

Maneig dels residus

Els residus són un dels reptes més grans per organitzar un esdeveniment d'entreteniment. Representen enormes costos tant financers com de planificació i d'imatge, que si no són ben gestionats poden fer malbé la reputació de l'esdeveniment. La principal càrrega de residus en aquest cas ve generada per la hidratació, el càterring, l'empaquetatge dels articles publicitaris, material publicitari, etc. En aquesta guia inclourem en residus la provisió d'instal·lacions sanitàries per al públic i participants. Els residus més perillosos són els deixats dins del bosc: empaquetatges, ampelles, traços de cinta plàstica, senyals, etc. D'altra banda, penseu que l'esdeveniment pot ser una eina de conscienciació excel·lent.

Llei 25/2022, del 30 de juny, d'economia circular. (LEC)

Capítol cinquè. Rol exemplar de l'Administració

Article 35. Rol exemplar de l'Administració pública

10. Es prohibeix la distribució d'ampolles de plàstic de forma gratuïta en tots els edificis públics i les escoles.

ACCIONS CLAU

A Andorra és prohibit el plàstic d'un sol ús, així que tot aquest material s'ha d'evitar completament. Utilitzeu estris que siguin fàcilment reciclables, compostables o reutilitzables.

Identifiqueu la font més gran de residus i minimitzeu-la.

Nomeneu un responsable del maneig de residus abans, durant i després de l'esdeveniment.

Recordeu incloure en el vostre pla de maneig mediambiental el pla de manteniment dels contenidors, inclosos els materials perillosos.

Assegureu un nombre adequat de contenidors a les àrees crítiques del vostre esdeveniment.

Identifiqueu els contenidors. Si és un esdeveniment internacional, utilitzeu dos idiomes (oficial i nacional).

Establiu illes de reciclatge.

Establiu llocs per a fumar o prohibiu aquesta pràctica en el vostre esdeveniment.

Contacteu amb les autoritats per establir els plans de recollida de residus.

Eviteu l'ús de globus per a celebracions.

Eviteu l'ús de focs artificials.

Eviteu mercaderia amb empaquetatge de plàstic.

Coordineu la recollida selectiva de residus.

Eduqueu els vostres espectadors en l'ús adequat de contenidors.

Considereu l'ús del got reutilitzable. És un bon record de l'esdeveniment i una manera de mostrar els seus patrocinadors.

Comuniqueu.

Eviteu imprimir; lliureu informació de forma digital.

Eviteu el malbaratament alimentari.

Principi de proximitat: gestió de residus al més a prop possible del lloc de producció.

Utilitzeu l'aigua de rebuig de gels per regar plantes.

Preveniu el nombre de participants i proveïu instal·lacions sanitàries per a homes, dones i persones discapacitades.

Preveniu un lloc per a dipositar aigües de rebuig de caravanes o comuniqueu-ne les normes.

14

Cadena de subministrament

Reduïu el vostre impacte escollint proveïdors que ajudin al seu propòsit i millorin la seva imatge. Vosaltres teniu el control i podeu decidir entre aquells que us ofereixin el millor per reduir la vostra petjada. Penseu primer si és realment necessari el bé que penseu adquirir. Trieu els proveïdors que tinguin excel·lents credencials sostenibles. Penseu el mateix amb els vostres patrocinadors.

I tant l'usuari de la muntanya i esportistes com els organitzadors d'esdeveniments esportius han de tenir en compte que perquè hi hagi una convivència entre l'home i la biodiversitat ha d'existir una disposició humana de respecte i convivència.

SRA. CONXITA MARSOL RIART
Cònsol Major del Comú d'Andorra la Vella

ACCIONS CLAU

Escolliu proveïdors d'impressió i branding utilitzant materials i tintes sostenibles.

Ús de contractistes audiovisuals que tinguin equips energèticament eficients.

Proveïdors d'energia temporals amb energia intel·ligent, pla d'estalvi, protecció del sol en cas d'ús de combustible, ús d'energia alternativa.

Ús de contractistes de neteja amb productes sostenibles.

Escenografia, lampisteria, seguretat i altres serveis del lloc web, i els contractistes d'infraestructura, compten amb pràctiques operatives sostenibles i polítiques de compliment del personal.

Contracteu hotels amb polítiques de sostenibilitat.

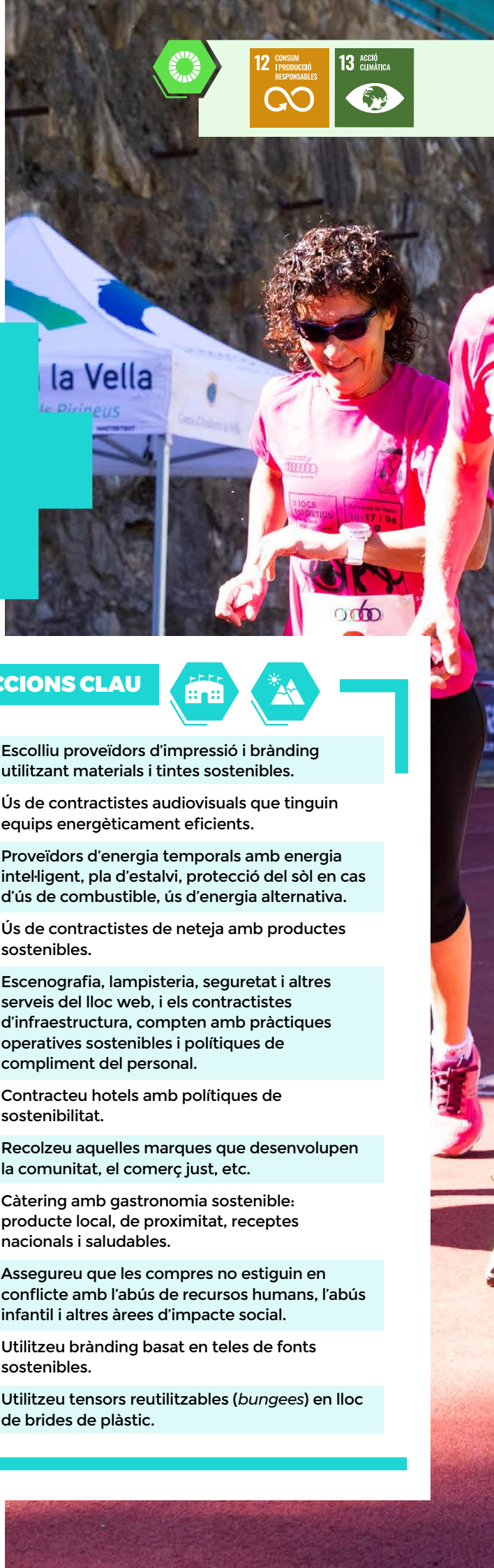
Recolzeu aquelles marques que desenvolupen la comunitat, el comerç just, etc.

Càtering amb gastronomia sostenible: producte local, de proximitat, receptes nacionals i saludables.

Assegureu que les compres no estiguin en conflicte amb l'abús de recursos humans, l'abús infantil i altres àrees d'impacte social.

Utilitzeu branding basat en teles de fonts sostenibles.

Utilitzeu tensors reutilitzables (bungees) en lloc de brides de plàstic.

15

ACCIONS CLAU

Identifiqueu les fonts d'energia i verifiqueu que siguin fonts sostenibles. És una àrea que podeu comunicar.

Utilitzeu articles que estalviin energia, com ara llums de led, termòstats, detectors de moviment, etc.

Considereu les fonts alternatives d'energia per a la mobilitat de l'esdeveniment.

Considereu els allotjaments amb estàndards d'energia sostenible.

Prepareu un pla d'estalvi energètic durant l'esdeveniment: desconnecteu aparells quan no estiguin en ús.

En esports d'hivern, és important vigilar els aïllaments dels locals utilitzats.

Establiu un pla per a l'ús de la calefacció.

Optimitzeu les hores de sol.

Per a l'energia temporal, preferiu generadors que utilitzin energies més sostenibles. Els combustibles renovables inclouen el biodièsel o barreges, energia solar o altres.

Ús d'energia

L'ús d'energia és prioritat en un esdeveniment, però és una de les fonts de gasos amb efecte d'hivernacle més grans. Un bon maneig energètic reduirà la vostra petjada i també els costos.

Responsabilitat social

El concepte de sostenibilitat implica tres dimensions: l'econòmica, la social i la mediambiental. La part social genera impactes positius i això millora també la imatge del vostre esdeveniment. Els esdeveniments esportius generen gran suport en l'economia local. És imprescindible que els organitzadors d'esdeveniments tinguin en compte com poden contribuir amb les comunitats locals i els seus ciutadans. Els voluntaris són la columna vertebral de l'esdeveniment; per tant, els organitzadors hauran de pensar en la igualtat, la inclusió, el benestar i la seguretat dels seus voluntaris. D'altra banda, no oblideu el sector de les persones amb capacitats especials per implicar-los en activitats que estiguin dins les seves possibilitats, i creeu també accessos i serveis orientats a aquesta pràctica. La inclusió de la dona i oportunitats per a tots és una àrea a considerar també en el vostre esdeveniment.

ACCIONS CLAU

Els voluntaris són la columna vertebral del vostre esdeveniment. Involucreu persones jubilades, clubs locals, dones i persones amb capacitats especials. No oblideu tampoc els més joves i donar-los l'oportunitat de participar.

Vetlleu per la seguretat de tots.

Reviseu la legislació vigent i assegureu-vos que el vostre esdeveniment compleixi les lleis de seguretat i salut.

Promoveu fonts de treball local.

Consumiu local.

Involucreu bars i restaurants locals.

Organitzeu proves de so per no molestar el veïnat i mantenir-vos dins la norma. En aquest enllaç podeu trobar informació sobre la normativa de so vigent.

**GUIA BONES PRÀCTIQUES
ESDEVENIMENTS - PÀG. 30**

Ús d'aigua

L'aigua és un recurs no renovable i escàs en moltes parts del món. Els esdeveniments també requereixen un maneig i un ús adequats d'aquest recurs. Els esdeveniments han de garantir que la conservació de l'aigua és una prioritat.

ACCIONS CLAU

Assegureu-vos que el vostre esdeveniment tingui aigua suficient per a l'ús i la hidratació dels participants.

Les fonts d'hidratació són una millor opció per als participants.

Assegureu-vos de tenir suplidors d'aigua amb claus de control de malbaratament.

Sanitaris amb consum d'aigua baix.

Ús d'aigua de pluja capturada per a ús en l'esdeveniment.

Considereu una campanya interna per a ús racional de l'aigua.

No permeteu pintures per a la senyalització.

Limiteu la pràctica de l'esport en cursos d'aigua.

Per a la producció de neu artificial a pistes, utilitzeu aigua i energia de fonts sostenibles, i planifiqueu segons com ho facilitin les condicions. Més energia és igual a més emissions. Considereu aquesta operació en el vostre inventari d'emissions.

Disseneu el traçat evitant llocs sensibles de fauna i flora protegides, zones humides o hàbitats aquàtics.

Recordeu que la distribució d'aigua en ampelles de plàstic d'un sol ús està prohibida per la Llei 25/2022 d'economia circular.

18

Alimentació sostenible

La gastronomia dins dels nostres esdeveniments és important no sols per a la salut i benestar dels nostres atletes, voluntaris, personal i públic, sinó que una gastronomia amb menús saludables, de proximitat, estacionals i receptes locals és una mostra potent del nostre compromís amb la sostenibilitat. Consumir de proximitat redueix la quantitat d'emissions. El menjar de proximitat i local no només beneficia l'economia local, sinó que també és una mostra de la nostra herència cultural.

ACCIONS CLAU

Demaneu al vostre proveïdor de serveis menús amb producte fresc i saludable.

Incloeu productes de proximitat.

Incloeu productes de temporada.

Incloeu productes orgànics.

Incloeu productes produïts èticament.

Eviteu presentacions individuals.

Incloeu opcions per a vegetarians, condicions al·lèrgiques o religioses.

A partir del 2019 tots aquells esdeveniments esportius patrocinats per Andorra Turisme hauran de compensar les seves emissions amb la compra de crèdits carboni a entitats que, amb els diners rebuts, impulsen accions per reduir les emissions.

19

Desmantellament de l'esdeveniment

Desmantellar un esdeveniment té tanta importància com muntar-lo. Cal deixar-ho tot en ordre, retirar tot el material publicitari i, en resum, deixar-ho tot millor de com s'ha trobat. Aquí podríem incorporar el terme restaurar-ho, és a dir, deixar un llegat a la comunitat, a la societat. Hem inclòs accions que són obligatòries a Andorra, perquè sempre les tingueu en compte a l'hora de planificar el vostre esdeveniment.

ACCIONS CLAU

Cal retirar en un termini màxim de 48 h tots els residus i deixalles, orgànics i inorgànics, que s'hagin generat.

Cal retirar en un termini màxim de vuit dies tota la senyalització de l'esdeveniment, així com els equipaments temporals instal·lats.

Cal restaurar les condicions de l'entorn natural.

Promoure la neteja i la recollida de residus per part de participants i voluntaris (*Clean Up*). (Opcional)

Calcular i compensar les emissions de CO₂ de l'esdeveniment (Opcional).

Retireu tota la publicitat.

No deixeu brides plàstiques a terra.

Valoreu els residus.

Doneu els aliments no utilitzats a associacions de beneficència.

Retireu els sanitaris portàtils.

Recupereu les àrees naturals impactades.

Retireu cintes i delimitadors dins del bosc.

Comunicacions

Una comunicació eficaç, transparent i ètica és la clau per comunicar sostenibilitat. Comunicar la vostra estratègia i el vostre pla d'acció, així com els resultats ajudarà la vostra organització no només a incrementar la seva visibilitat, la reputació, sinó també té una funció social, que és, per una banda, involucrar els vostres grups d'interès i, per l'altra, realitzar una funció de conscienciació entre els grups socials que integren els nostres aficionats i el públic en general.

Avui dia les xarxes socials són aliades importants i cal una planificació anticipada per crear un llegat positiu després del nostre esdeveniment.

Us proporcionem en aquesta guia una sèrie de recomanacions per a l'àrea de comunicació.

ACCIONS CLAU

Amb el vostre Pla d'acció ja elaborat comuniqueu que és un esdeveniment sostenible.

Si heu previst neutralitzar el vostre esdeveniment, comuniqueu-ho com un esdeveniment "carboni neutral". Recordeu que si ho comuniqueu, ho heu de complir!

Emfatitzeu els punts clau de la vostra estratègia de sostenibilitat.

Comuniqueu la vostra estratègia als vostres grups d'interès.

Comuniqueu als participants les vostres ambicions sostenibles.

Utilitzeu el vostre lloc web per comunicar les vostres accions.

Prepareu posts per a xarxes socials que conscienciïn els participants.

Creeu i viralitzeu els vostres hashtags.

Promoveu les vostres accions de sostenibilitat: font d'energia sostenible, transport sostenible, pla de maneig de deixalles, etc.

Eviteu el *greenwashing*, és a dir, el rentat d'imatge; és una pràctica poc ètica que consisteix a comunicar accions sostenibles que no són veritables.

L'oficina sostenible (permanent o d'esdeveniment)

Una oficina sostenible és aquella en què les seves operacions estan alineades amb les directrius de la sostenibilitat, minimitzant-ne els impactes i maximitzant l'impacte positiu, especialment amb la gent de la seva comunitat. Una oficina sostenible ha comprès que, aplicant principis de sostenibilitat, obté més beneficis i millora la seva reputació. En esdeveniments de gran magnitud, aquest apartat és aplicable per a les sales de premsa.

PREPAREU LA VOSTRA POLÍTICA AMBIENTAL

GESTIÓ ENERGÈTICA

Traceu objectius de consum eficient de l'energia:

Apagueu els dispositius que es troben en repòs. L'ús de regletes elèctriques és una bona manera d'evitar el consum fantasma d'energia.

Aïlleu tèrmicament portes i finestres. Això reduirà el vostre consum energètic.

Useu termòstats a temperatures estables recomanades en centres de treball.

Utilitzeu il·luminació de baix consum.

Un bon manteniment dels aparells elèctrics beneficiarà també el consum energètic.

Si teniu electrodomèstics, us heu d'assegurar que siguin eficients; en cas contrari, penseu a renovar-los per electrodomèstics més eficients.

Invertiu en educació i campanyes de conscienciació amb els treballadors.

Promoveu la mobilitat sostenible entre el personal.

Instal·leu llums de moviment.

Instal·leu sensors de llum.

MATERIALS I SUBMINISTRAMENTS

Tingueu cura del vostre mobiliari i equip, i consciencieu el personal.

Utilitzeu mobiliari amb materials sostenibles.

Opteu per fabricants que compleixin amb estàndards de sostenibilitat.

Utilitzeu la piràmide: evita, redueix, reutilitza, recicla i reinventa.

Utilitzeu paper de fonts sostenibles i certificats de sostenibilitat.

Copieu a dues cares i reduïu la mida de la lletra en els documents.

Promoveu la campanya de "Zero còpies".

Reduïu l'ús de plàstic d'un sol ús.

Si sou encarregat de compres, pregunteu-vos: necessito comprar-ho? estic comprant més quantitat de la que necessito? té més embalatge que el necessari? es pot reutilitzar? està compost de materials reutilitzats? està fabricat amb materials de fàcil reciclatge?

Considereu el cost de reciclatge dels vostres residus.

GESTIÓ DE RESIDUS

Fomenteu el reciclatge.

Recicleu les càpsules i els residus de cafè.

No utilitzeu plàstics d'un sol ús.

Recicleu cartrons i plàstics.

Reduïu al màxim l'ús de plàstic.

Consciencieu el personal sobre les vostres campanyes de gestió de residus.

Reviseu la base de dades i disminuïu els productes de màrqueting. Assegureu-vos que produeix el necessari.

Si imprimeu a una cara, feu servir el paper de l'altra cara per a esborranys.

RESPONSABILITAT SOCIAL

L'oficina sostenible és responsable i ètica amb els empleats.

És conscient de les necessitats de la seva comunitat.

Propicia un bon ambient laboral.

Una oficina sostenible ofereix un ambient saludable i segur.

22

Report de sostenibilitat

Reportar les accions de sostenibilitat és una eina poderosa per a la vostra organització. Aquesta és una manera transparent de comunicar les vostres accions a les esferes social, econòmica i mediambiental, sobre les quals feu els vostres esforços al llarg de l'any. Permet conèixer igualment l'impacte en els grups d'interès i ajuda a avaluar oportunitats de millora.

Aquests informes, a més de demostrar transparència, generen confiança i bona imatge de l'organització, i tenen una qualitat transformadora que pot ser aplicada per la resta de les organitzacions del vostre entorn.

El report de sostenibilitat és un document públic que informa dels impactes tant positius com negatius de tota activitat d'una organització al 3BL (KPI no financers). S'hi tracten tant els reptes com les oportunitats de millora emmarcats en la sostenibilitat, i també mostra indicadors que avaluen els riscos en diferents aspectes.

Tot i que cada organització defineix els seus propis paràmetres i indicadors de sostenibilitat, els informes han de reportar informació rellevant i alineada amb els seus grups d'interès.

Hi ha diversos estàndards i certificacions que serveixen de guies de desenvolupament sostenible:

ISO (9001, 14001, 50001)

SA 8000 (1997)

AA1000 (norma de sostenibilitat)

GRI (indicadors de sostenibilitat 1997)

REFERÈNCIES

BOPA, 2019. Llei 7/2019, del 7 de febrer, de conservació del medi natural, de la biodiversitat i del paisatge.

BOPA, 2022. Llei 25/2022, del 30 de juny, d'economia circular (LEC).

Consell General Principat d'Andorra, 2022. Llei 25/2022, del 30 de juny, d'economia circular (LEC). Andorra la Vella.

D'Andorra, Govern, 2016. Muntanya, esport i sostenibilitat. *Estàs al CAS?*, Març, Núm. 6, pàg. 33.

Equoras S.L., 2019. *El deporte como herramienta para el desarrollo sostenible. Introducción conceptual y revisión de experiencias.*

FIA, 2020. *Introductory Guide for Sustainable Events*. París.

Gilaberte-Búrdalo, M., sense data. *Impacts of Climate Change on Ski Industry*.

Gómez, C. M., 2015. *Impacto social de un evento. El caso de la Barcelona World Race*.

González, J. L. G., 2013. *Normas y modelos de gestión para instalaciones deportivas*.

Govern d'Andorra, Ministeri d'Agricultura i Medi Ambient, 2002. *Les avaluacions d'impacte ambiental (AIA)*. Andorra la Vella.

Govern d'Andorra. Departament de Medi Ambient i Sostenibilitat, 2021. *Guia de bones pràctiques en curses de muntanya V 5*. Andorra la Vella.

Govern d'Andorra. Departament de Medi Ambient i Sostenibilitat, sense data. *Guia d'aplicació del Reglament de grans esdeveniments en el medi natural*. Andorra la Vella.

Govern d'Andorra, 2022. Projecte de Llei d'avaluació ambiental. Andorra la Vella.

Govern d'Andorra, sense data. *Guia de bones pràctiques per a esdeveniments*. [En línia] Disponible a: <https://www.mediambient.ad/publicacions> [Últim accés: 2022].

International Olympic Committee, sense data. *Sustainability Essentials*.

ISO, 2012. *Sustainable Events with ISO 20121*.

IUCN. International Union for Conservation of Nature and Natural Resources, 2018. *Sport and Biodiversity*. Gland.

Juárez, K., 2019. *Guide for preparing an environmental Management Plan for an outdoor trial event*. Mies: Fédération Internationale de Motocyclisme.

The Ocean Race, 2021. *Event Sustainability Guidelines*.

Tiberio Daddi, G. P. N. M. T. F. I., 2021. *Guidelines for Environmental Management of Football Events LIFE Tackle*, Scuola Superiore Sant'Anna

treballen
per l'esport
sostenible

